

Összefoglaló az AAO PREFERRED PRACTICE PATTERN® irányelveihez

Bevezetés:

Ezen összefoglaló az AAO alkalmazott gyakorlati eljárásainak (PPP) irányelveihez készült. Az alkalmazott gyakorlati eljárások (PPP) irányelvei három alapelve épülnek.

- Minden alkalmazott gyakorlati eljárásnak klinikailag relevánsnak és a gyakorló orvos számára elég konkrétnek kell lennie
- Minden ajánlás fontossága egyértelmű kell legyen
- Minden ajánlást egyértelmű bizonyítékokkal kell alátámasztani

Az alkalmazott gyakorlati eljárások általánosságban adnak mintát, nem individuális esetekre. Bár a lehető legtöbb beteg igényét kell kiszolgálnia, mégsem felelhet meg minden beteg igényeinek. Az alkalmazott gyakorlati eljárások betartása sem vezet mindig sikerhez. Ezen mintákat a legjobb eredmény elérésének tekintetében nem tekinthetjük sem a többi módszerhez tartozóknak, sem azoktól különállóknak. Különböző betegek különböző megközelítést igényelnek. Az orvos felelőssége meghozni a döntést a kezelés helyességéről a beteg egyéni körülményeinek figyelembevételével. Az Amerikai Szemészeti Akadémiához tagjai nyugodtan fordulhatnak szemészeti praxisukban felmerülő etikai dilemmákkal.

Az alkalmazott gyakorlati eljárások nem orvosi standardok, amikhez mindig minden szituációban ragaszkodni kell. Az Akadémia elutasít mindennemű felelősséget főként minden sérülés és más sebesülés, illetve az ajánlások és más itt fellelhető információk használatából eredő károk esetében.

Minden fontos betegség esetében a gondozásra vonatkozó ajánlások, beleértve az anamnézist, a fizikális vizsgálatot és egyéb kiegészítő vizsgálatot, a kezeléssel, a követéssel és a beteg tájékoztatással együtt kerültek összefoglalásra. Minden egyes PPP-hez kapcsolódóan részletes, angol nyelvű cikkekre kiterjedő PubMed és Cochrane keresés folyt. Az eredményeket szakértő bizottság áttekintés és az ajánlásokra való előkészítés után két módszer alapján értékelte.

A bizottság elsőként a kezelésekben való fontosság alapján értékelte az ajánlásokat. Ezen szempontok a bizottság szerint jelentősen növelhetik az ellátás minőségét. Három szintre oszthatóak:

- A szint: legfontosabb
- B szint: közepesen fontos
- C szint: releváns, de nem kritikus.

A bizottság az ajánlások meghozásához felhasznált irodalmi bizonyítékok erőssége alapján is értékelte az ajánlásokat. Szintén három szintre oszthatóak:

- I szint: legalább egy, megfelelően kivitelezett, jól megtervezett, randomizált tanulmány alapján nyert bizonyítékok, ami lehet a témában végzett meta-analízis is.
- II szint: a következők alapján egynek megfelelő:
 - jól megtervezett, nem-randomizált, kontrollált tanulmány alapján nyert bizonyítékok
 - jól megtervezett kohort vagy eset-kontroll tanulmány alapján nyert bizonyítékok, lehetőleg több központból
 - többszörös vizsgálatok (beavatkozással vagy anélkül) alapján nyert bizonyítékok
- III szint: a következő bizonyítékok alapján egynek megfelelő:
 - Leíró tanulmányok alapján
 - Esettanulmányok alapján
 - Szakértői szervezetek adatai alapján

A PPP-k a betegellátásban való iránymutatás gyanánt jöttek létre, nagy hangsúllyal a technikai tényezőkön. Mindenképpen fontos felismerni, hogy az igazi orvosi kiválóság csakis a beteg érdekeinek legelső helyre való tételével érhető el. Az Amerikai Szemészeti Akadémiához tagjai nyugodtan fordulhatnak szemészeti praxisukban felmerülő etikai dilemmákkal (AAO Etikai Kódexe).

Conjunctivitis (kivizsgálás)

Anamnézis

- Szemészeti tünetek, klinikai jelek (pl. viszketés, váladékozás, irritáció, fájdalom, fotofóbia, homályos látás) ^[A:III]
- A tünetek időtartama, időbeli lefolyása ^[A:III]
- Előidéző faktorok ^[A:III]
- Egyoldali vagy kétoldali fennállás ^[A:III]
- A váladék jellege ^[A:III]
- Kontaktus fertőzött személlyel ^[A:III]
- Trauma (mechanikai, kémiai, ultraibolya sugárzás) ^[A:III]
- Kontaktlencse viselés (lencse típusa, higiénia, használat körülményei) ^[A:III]
- Szisztémás kórállapotokkal összefüggő tünetek és klinikai jelek (pl. genitouretrális váladékozás, dysuria, dysphagia, felső légúti infekció, bőr- és nyálkahártyaléziók) ^[A:III]
- Allergia, asztma, ekcéma ^[A:III]
- Helyi vagy általános gyógyszerelés ^[A:III]
- Szemészeti kórtörténet (pl.: conjunctivitis ^[A:III] vagy korábbi szemészeti műtét ^[B:III])
- Immunmediált status ^[B:III]
- Jelenlegi és korábban lezajlott szisztémás kórállapotok ^[B:III]
- Szociális körülmények (pl. dohányzás, ^[C:III] lakóhely, hobbik, ^[C:III] utazás ^[C:III] és szexuális szokások ^[C:III])

Első fizikális vizsgálat

- látóélesség ^[A:III]
 - kültakaró, nyálkahártyák vizsgálata:
Bőr ^[A:III] (rosacea utaló jelek, ekcéma, seborrhea)
 - Szemhéjak és függelék eltérése ^[A:III] (vizenyő, elszíneződés, malpozíció, rugalmasság, fekély, nodulus, ecchymosis, neoplázia)
 - Conjunctiva ^[A:III] (gyulladásos jelek, subconjunctivalis haemorrhagia, chemosis, hegesedés, symblepharon, törmelék, váladék)

- Réslámpás vizsgálat
 - Szemhéjszélek ^[A:III] (gyulladás, fekély, váladék, nodulák vagy vezikulák, vérrel festenyzett szövettörmelék, keratinizáció)
 - Szempillák ^[A:III] (szempillavesztés, pörkök, korpa, serke, tetű, trichiasis)
 - Könnypontok és canaliculusok ^[B:III] (duzzanat, váladék)
 - tarsalis conjunctiva és áthajlások ^[A:II]
 - bulbaris conjunctiva/limbus ^[A:II] (folliculusok, oedema, nodulusok, chemosis, lazaság, papillák, idegen test, keratinizáció)
 - Cornea ^[A:I]
 - Elülső csarnok / ^[A:III] (gyulladásos reakció, synechiák, transzilluminációs defektus)
 - Festődés mintázata ^[A:III] (conjunctiva és cornea)

Diagnosztikus tesztek

- Mikrobiológiai tenyésztés, citológiai vizsgálat céljából vett minta, speciális festések infekatív neonatalis conjunctivitis gyanúja esetén ^[A:II]
- Citológiai vizsgálat és speciális festések használata Gonococcus eredetű conjunctivitis gyanúja esetén szobajön ^[A:II]
- Immunológiai tesztek felnőtt vagy neonatalis Chlamydia okozta conjunctivitisben ^[A:III]
- Bulbaris conjunctivából vett biopszia és a limbushoz közel eső, nem érintett terület biopsziája a gyulladásban érintett szemén, amennyiben ocularis pemphigoid valószínűsíthető. ^[A:III]
- Teljes vastagságú szemhéj biopszia indikált sebaceus mirigy carcinoma gyanúja esetén. ^[A:II]
- Konfokális mikroszkópia segíthet a conjunctivitis néhány típusának identifikálásában (pl. atópiás, SLK)
- Pajzsmirigyműködés vizsgálata SLK-ban, amennyiben pajzsmirigy érintettség korábban nem állt fenn.

Conjunctivitis (kezelési ajánlások)

Kezelés

- Kerülni kell a helyi antibiotikumok és kortikoszteroidok indokolatlan használatát, mivel az antibiotikumok toxikusak lehetnek, a kortikoszteroidok pedig potenciálisan meghosszabbíthatják az adenovírus fertőzés fennállását és ronthatják a herpes simplex vírus okozta fertőzéseket. ^[A:III]
- Az enyhe allergiás conjunctivitis eseteiben recept nélkül kapható antihistamin/vazokonstriktor vagy második generációs H1 receptor antagonisták lokális készítmények alkalmazhatók. ^[A:I] Amennyiben a kórkép gyakran visszatér vagy hosszan fennáll, hízósejt stabilizálók használata javasolt. ^[A:I]
- Kontaktlencse viseléssel összefüggő keratoconjunctivitis esetében a kontaktlencse viselés legalább 2 hétig nem javasolt. ^[A:III]
- Amennyiben kortikoszteroidok használata szükséges, a legkisebb hatásereőségű és legkisebb gyakorisággal használandó, a beteg számára megfelelő és jól tolerálható készítmény választása ajánlott. ^[A:III] ^[A:III]
- Kortikoszteroidok használata mellett időszakosan szükséges a szemnyomás kontrollja és szemfenékvizsgálat.
- Neisseria gonorrhoea ^[A:I] vagy Chlamydia trachomatis ^[A:II] fertőzések szisztémás antibiotikus kezelést igényelnek.
- A szexuális úton terjedő betegségek esetén a terjedés minimalizálása érdekében a partner kezelése, is

fontos, szükséges lehet konzultáció egyéb szakterület szakorvosával. ^[A:III]

- Szisztémás érintettség esetén konzultáljunk a megfelelő szakterületről szakorvossal! ^[A:III]

Követés

- A kontrollvizsgálatokon ellenőriznünk kell:
 - az előző kontroll óta eltelt anamnézist ^[A:III]
 - a látóélességet ^[A:III]
 - réslámpás státuszt ^[A:III]
- Amennyiben kortikoszteroidok adása szükséges, rendszeres szemnyomás ellenőrzés és pupillatágítás szükséges az esetlegesen fennálló cataracta vagy glaucoma kizárása érdekében. ^[A:III]

Páciens tájékoztatás

- Fertőző esetekben a beteg tájékoztatása a terjedés minimalizálása érdekében. ^[A:III]
- A kortikoszteroid szemcseppek mellékhatásainak ismertetése azon betegeknél, akik rövidtávú helyi kortikoszteroid kezelést igényelnek. ^[A:III]
- Allergiás betegek tájékoztatása a gyakran mosott ruházat és lefekvés előtti fürdés /zuhanyozás kedvező hatásáról. ^[B:III]